

28. Apr. 1842

FACTS

Date:

28. Apr. 1842

Page number:

Dagbog A, side 18-20

TRANSCRIPTION

28 April.

Igaar spiiste jeg hos Fru Ferral;¹ jeg var bedt derhen med Tante Thea² og Kadet Neergaard.³ Om Eftermiddagen spadserede vi ud til Kalkbrænderiet, ogsaa Aftenen tilbragte jeg der. Usigelig kjær var den Dag mig fordi jeg kunde see hende⁴ og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig derved. Hun maa ogsaa komme mig mere imøde inden jeg vover et saadant Skridt; venlig og blid er hun, men hun er selv alvorlig og gjør ikke noget Skridt i Henseende til at forlove sig, uden at have vel overveiet det; hun er vist ogsaa ældre end jeg. Bort med alle Tanker om Forlovelser, jeg vil samle mine Tanker til mit Maleri, min Kjærlighed til hende, om jeg tør •19• kalde min Følelse saaledes, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Stilling jo saadan, at jeg kan rolig hengive mig til mit Arbeid, lad da ikke nye Sorger igjen gjøre mig uskikket dertil. Min Moder skal, naar hun [nu] snart kommer træffe mig og ikke en sygelig Sværmer; hvert skridt jeg gjør fremad, nærmer mig til hende; om jeg kunde tro bevare hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Fristelser og forsøde mit senere Liv om det er Vor-Herres Villie, jeg skal dele det med denne elskværdige Pige. Dermed vil jeg søge at slaae mig til Ro.

om Aftenen.

Hvor let er det ikke at tage en god Beslutning, men saare svært at udføre den. Nu kunde jeg arbeide, være maaskee endog til Trøst og Glæde for Andre, for min Moder, mine Brødre; men de Længsler i mit Bryst, som ere vaagnede de ville ikke ophøre, mod dem skal jeg kæmpe, hvorfra skal jeg faae Kraft dertil? Saa mangel Glæde byder Livet og dog er det tomt, fordi jeg Ingen har at dele dem med; har jeg ikke Slægt og Venner – det er ikke nok, de skulle jo dele deres Velvillie ud til saa Mange. Tit have de andre Interesser, saa jeg ofte maa føle det Utilfredsstillende i Venskabet, og dog troer jeg at have kjendt ret elskværdige unge Mennesker. Den kjære Lorenz Frølich,⁵ han var sjældent begavet, men han er jo borte, selv forknytt og mismodig tit – Julius Hedermann,⁶ i Dig boede en elskelig Sjæl, Du er ogsaa borte, længere borte, hvor ingen Suk og Klager naae hen; hvor tungt end Livet skal blive, saa skal jeg dog ogsaa til Hvile engang, skal vi da atter mødes, store Gud? ja, underlige er Dine Veie, jeg vil ikke spørge "hvorfor", hvorfor kalde dem saa tidlig bort, i hvem der var saameget Godt, de, som kunde her virket saa meget: Købke, Fabricius,⁷ Hedermann! I ere lykkelige. Brandis,⁸ ogsaa i Dig er meget Godt, og Du, kjære Skovgaard!⁹ men ingen af Jer kan udfylde den Tomhed i mig, den Plads, som kun tilhører en god, elskværdig Pige. Hun vilde dele Ondt og Godt med mig, bevare mit Billed i sit rene Sind, med Glæde læse mine Ønsker i mit Øie, hun vilde sidde hos mig, naar jeg malte, gaae med mig i den fri Natur, glædes med mig ved Fuglesangen og alt det Smukke vi have for Øie paa Landet, i Hjemmet vilde hun sysle, at det blev hyggeligt, blev

jeg syg vilde hun pleie mig, yndigt vilde Livet gaae hen, hver Dag skulde være en Festdag. Er det Egoisme, der leder mig – vilde jeg Intet gjøre for hende, jeg vil dog gjerne glæde Andre nu, naar jeg kan, hvormeget mere hende, jo, Alt vilde jeg gjøre for at hun skulde blive lykkelig – Lad det fare! – og hvad er det da, som bydes mig, hvad er Alverdens Glæder og Goder, naar vi skal nyde dem ene. Skal jeg, der er af Naturen munter og har et let Sind, skal jeg føre et strængt, alvorligt Liv, ene offret til Kunsten, see ned paa de menneskelige Lidenskaber som paa Daarskab, stivne, saa jeg røres hverken af Med eller Modgang og tilsidst henleve en sørgelig Alderdom, maaskee •20• uden at have gjort Noget, der vil overleve mig selv, dø hen uden at noget Øie skal vædes eller noget Menneske savne mig, skal det blive min Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Ungdom drømme om en større Lykke, Virkeligheden vil nok slaae af. Derfor skal ogsaa det friske Haab leve i mit Inderste, naar jeg udenpaa burde see ud som bare kjedsommeig Flid, men mit Ydre kan kun daarlig lyve, jeg er kun altfor aaben, enhver kan gennemskue mig og det vil neppe feile, at jeg jo kommer til at gaae som en godmodig Drømmer, der jager efter større Lykke end Jorden eier, efter et poetisk Liv, Vor Herre veed alle de høie Navne, Verden tillægger de Ting man kan stræbe efter, som ikke heder Penge, og hvad Penge giver. Men det troer altid Verden, at det gaaer gruelig høit, naar den ikke kan fatte Ens Morskab. Er det ikke netop det ganske simple fordringsfri Liv som glæder mig, og som jeg efter Evne ønsker at gjengive; Bondelivet, Dyrelivet indeholder for mig langt mere Poesie end de saakaldte dannede Klassers, og det er forbausende at lægge Mærke til den Forskrulelse, som just de er i Besiddelse af, der allersnarest kalde Andre saaledes. Kunst, Poesie og Musik skal jo altid holde for i Selskaber; men det sortner for Øinene imellem ved at høre de Bemærkninger, som falde over disse Emner, saa grueligt have de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mærker, at jeg er kommet ind paa et af de [overstreget: Kapitler] faa Kapitler, hvor jeg troer jeg kunde blive veltalende, det har jeg ikke Lyst at fordybe mig i nu, helst i disse Dage, da det lader til, man vil prøve om det er mit Alvor, at jeg ikke bryder mig om Publicums Yndest, uden for saa vidt at jeg dog skal holde Livet oppe. Klynke vil jeg ikke, skjøndt det kunde blive slemt nok, dersom det nødte mig til at sætte mit store Arbeid tilside. – Nei, Haabet vil jeg ikke opgive, det hører den Unge til. Meget af hvad jeg inderligst har ønsket er alt gaaet i Opfyldelse, Mere vil skee, som jeg længes efter "naar man nøies med Lidt, faaer man lettelig sit!" I Rom, Louise, i det deilige Neapel, paa Ætna skal jeg tænke paa Dig! Rom, Neapel, Ætna, Louise – er det Lidt at ønske, det er det ikke, men maaske heller Intet af det skeer. – Underligt er det saaledes at nedskrive sine Tanker og Ønsker, men jeg har stor Glæde deraf og vil have mere, naar jeg kom til at reise lidt om, hvad der dog ikke er gode Udsigter til i Sommer for det store Malerie. –

¹ Ane Marie Ferrall, f. Busky (d. 1853), var søster til Louise Neergaards mor, Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872). Hun boede i 1842-43 som enke i Amaliegade 3.

² Dorothea Marie Schlegel, f. Neergaard (1787-1852), Louise Neergaards faster.

³ Emil Neergaard (1830-1897), fætter til Louise Neergaard og senere oberst.

⁴ Louise Neergaard (1816-1895).

⁵ Malerkammeraten Lorenz Frølich (1820-1908) havde siden 1840 opholdt sig i Tyskland.

⁶ Den teologistuderende Julius Th. Hedermann (1821-1841) var – som Lundbye allerede omtalte i sit første dagbogsnotat, 24. marts 1842 – død efter et fald fra en hest.

⁷ Lundbyes to venner, teologerne Hans Peter Købke (1812-1839) og Ove Fabricius (1816-1841) var begge alumner på Borchs Kollegium, da de døde. Førstnævnte var bror til maleren Christen Købke.

⁸ Dietrich Brandis (1821-1849).

⁹ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

18. den trædte ind. Min kjæreste, ikke sige af Angst for Ligevad, min havde
drevet sig op for at see til ham. Jeg laa og græd, min satte sig paa Kanten
af Sengen og jeg hvilede mit Hoved mod hendes bryst og Bøst, min had
til Gud for at Bønnens sagde mig: Fader var ikke mere end. Længsle
min hør mig, jeg vil aldrig glemme det, min kyssede mig og bad mig
længe mig til at sige, saa enden engang til den stakkels Ligevad og
forlad os derfra. - Saaledes er mangen. Det gælder for mig, at jeg er smad
ind med Kinderne paa den vædske Hovedpude, og jeg talte Gud derfor.
Saa længe jeg kan græde er det dog meget Rørlighet til hende: mig, og
det maa aldrig forlade selv den mandigste, kraftigste Karakter.
Og det kan vel siges, at Natten hinanden afklare, naar Bøst tænder bren.
Det paa Kinderne og vi føle os bedne, at vi ikke længere behøve afskille
og skamme os, naar vi skulle see Anden: Digt, ja, jeg kunde ønske
mit Anden lyst som den klare Dag, og skjøndt den er Tving, jeg ikke
kan sige Aluender, saa er det dog Bøst, som jo er søgt til Hagen,
og hvad Ondt, man har tilstaaet et Menneske har man tilstaaet Men-
neske slægten.

21. April, store Dødsdags Aften.

Jeg maa sige ogsaa minde den Dag, da jeg en elsket Gaasiteernek og jeg har spjæl
Bøst følt en saadan Glæde over noget af mit Arbeid, som mere lide; det er mig
som jeg havde sandt det, som jeg godt kjendte det, og jeg har jo aldrig set det.
Jeg kan godt føle, hvor nyttigt det er mig at male lide Stykker. - Jeg vil gaa og
paa Vælden om at høre Bøstens mange Klokkes ringe, blandt mig: frønnen
og være glad, som man har det til, naar man har anvendt sin Dag vel.
Jeg er Oplev Lægen om kommet ind af det Tøngsøl iøjeblik. -

23. April.

Jeg sprang og jeg har Tani Tørval; jeg var borte derhen med Tante Thea og
Kadet Nergaard. Om Eftermiddagen spadserede vi ind til Kalkbrændet,
ogsaa Aftenen tilbragte jeg der. Megetilig kjendte jeg den Dag mig paa:
jeg kunde see hende og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til
hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig dermed. Men
maa ogsaa komme mig mere imøde, inden jeg bliver et saadant Sted;
venlig og lidet er min, men min er selv sløvt og jeg er ikke meget Skindt
i Hensende til at forlaane sig, uden at have vel overvejet det; min
er vist ogsaa alder end jeg. Bort med alle Tanker om Forladelse, jeg vil
saml minde Tanker til mit Maleri, min Kjærlighed til hende, som jeg tør

hvide min Fædres sandheds, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Filling 19.
så sandt, at jeg kan sely hengive mig til mit Arbeid, lad det ikke mig forger
at jeg give mig nokkelt dertil. Min Moder skal, naar hun snart kommer
træffe mig og ikke en sygelig Lærner; hvert Skridt jeg give fremad, nærmere en
til hende; om jeg kunde tro hendes hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Tro
stærke og færdige mit senere Liv om det er Vor Herrens Vilje; jeg skal dele det
med denne elskværdige Børn. Dermed vil jeg sige at slæve mig til No.

om Offensen.

Altså det er ikke at tage en god Beslutning, men saare snart at indføre den.
Nu kunde jeg arbejde, naar maaskee endog til Trøst og Glæde for Andre, for min
Moder, mine Brødre; men de længes i mit Brøst, som ene raagerde det vil
de ikke opføre, hvad den skal jeg kæmpe, hvorfor skal jeg gøre Kraft dertil. De menige
glæde siges dertil og dog er det tomt, fordi jeg ingen har at dele den med; her jeg, alle
Slegt og Venner — det er ikke nok, de skulle jo dele deres Vælbefindelse med til saa Manges
Til; har de andre Fortællere, saa jeg ofte maaske føle det Høflighedsstillende, Venkædet
og dog tror jeg at haas kjædet ved elskværdige unge Maaskeer. Den kjære Lærner
Tristich, han var sjældent begavet, men han er jo herte, selv forknigt og usig
modig til — Julius Blodmann, i Dig haas en elskelig Sjæl, der er ogsaa herte,
længere herte, hvor ingen Lide og Klage naar han, han tungt end Lært skal
blive, saa skal jeg dog ogsaa til Hvide engang, skal vi da ikke mødes, store
Gode, ja, underlige ene Lina Veier, jeg vil ikke springe. Hvorfor, hvorfor kaldes
den saa tidlig herte, i hvem der var saameget Gode, der, som kunde her indtæt
saa meget: Møller, Fabricius, Blodmann! I ene lykkelige. Dermed, ogsaa
i Dig er meget Gode, og du, kjære Phageard! men ingen af jer kan tilfylde
den Tomhed i mig, den Plads, som kun tilhører en god, elskværdig Børn. Men
ville dele Gode og Gode med mig, bevare mit Billede i sit rene Sind, med Glæde
lese mine Ønsker i mit Liv, min vilde vilde hos mig, naar jeg malte gaar
med mig i den fri Natur, glædes med mig ved Fugle sangen og alt det frimthede
haas for Dig paa Landet, i Bogen vilde min engle, at det blev hyggeligt, blev
jeg vilde min pleie mig, godt vilde Lært gaar hen, hver Dag i hvide var
en Fest dag. En det Enges mod, der leder mig — vilde jeg Intet gøre for hen.
Nu, jeg vil dog give glæde Andre min, naar jeg kan, haas meget mere hen.
So, jo, det vilde jeg gøre for at min skulde blive lykkelig — Lad det være!
og hvad er det da, som lydes mig, haas er Alverdens Glæde og Gode,
naar vi skal møde den ene. Skal jeg, der er af Naturen minner og har et
Sind, skal jeg gøre et strengt, alvorligt Liv, ene affekt til Himlen, saa ved
paa det menneskelige Liden skaber som paa Dyrskab, stierne, saa jeg rører
hvorhen af Med eller Modgang og til sidst hende en sygelig Alldom, ene
(skue)

20. siden et haue gjort Noget, der vil overleve mig selv; da'ken siden et noget
Der skal vades eller noget Menneske salve mig, skal det blive min
Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Ungdom drømme
om en større Lykke, Væreligheden vil nok slaa af. Derfor skal jeg
saa det finste Haab leve i mit Funderst, naar jeg indenfor hved
saa er som bare kjedsom uelig Tid, men mit Hjerte kan kun dant
lyse, jeg er kun altsom aaben, endnu kan jeg min skind mig og det
vil neppe feile, at jeg ja kommer til at gaa som en galskudig Spinn
mer, der gager efter større Lykke end Gorden er, efter et pastich
Lid. Vor Hjerne ved alle de fine Navne, Vender tillagge de Ting
man kan stræbe efter, som ikke hedde Dange, og hvad Dange gaaer.
Men det truer altid Venden, at ge det gaar grueligt Kæit, naar den ikke
kan fatte en Mærsked. En det ikke netop det ganske simple
forvængelse for Lid som glæder mig, og som jeg efter Lovers ønsker at
gjenind, Binde livet, Digs livet indkalder for mig, langt mere
Pævie end de saakaldte dannede Klassens, og det er forbaierende.
at lægge Markte til den Fortællelse, som er just de er Besiddelse
af, der allersmærest kaldes Gæder, saaledes. Kunst, Pævie og Mærsk
skal jeg altid holde for i Talskaber, men det sortens for Pævie
imellem ved at høre de Børn orkeeringer, som falde over disse Lovers,
saa grueligt haue de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mener, at
jeg er kommet ind paa et af de Kapitel, paa Kapitel, hvor jeg truer
jeg kunde blive siddende, det har jeg ikke lyst at fordybe mig i in-
delst i disse Dage, da det lader til, man vil prøve om det er mit
Alvor, at jeg ikke byder min om Pæviens Hjerte, uden for saa vil
at jeg dog skal holde fast oppe. Altsam vil jeg ikke, skjøndt det kunde
blive slemt nok, dersom det midte mig, til at sætte mit store Arbeid
tilside. — Nu, Altsam vil jeg ikke opgive, det bliver den Blæse til
Noget af hvad jeg indeligst har ønsket at se, i Opfyldelse, Men
vil skee, som jeg længe efter, naar man naar ind Ligt, paa man
lætteligst! "I Rom, Lovers, i det dærlige Kæp, paa Altsam skal
jeg tænke paa dig! Rom, Kæp, Altsam, Lovers — er det Ligt at ønske,
det er det ikke, men mæske heller Fædet af det skee. —
Indenrigt er det saaledes at ved skrive sine Fæder og Pæver, men
jeg har et Glæde deraf, og vil haue mere, naar jeg kan til at se det Ligt om,
hvad der dog ikke er gode Hedsigter til: Sommer for det store Maleri. —